

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

IV. Quo sensu dixerit Filium Dei, antequam esset homo, mediatorem
fuisse:

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

volui. Et per singulos Prophetarum convertens se; Ego inquit, eram Christus qui loquebar per Prophetas. A
 Dixit; Neque tu timeas, & nunc mittitur Iesus Christus. Non mentitur; Vobiscum sum, ait Dominus,
 omnes dies usque ad consummationem seculi. Non mentitur; ubi duo vel tres collecti sunt in nomine
 meo, & ego sum in medio eorum. His adsonat Tom. 12. in Matth. p. 302. *Ἐπειδὴ δὲ ἐὶ θύρασι ἔ
 τῶν ἐκκλησιῶν ἦν ἡ πόλις, ἢ ἡ πόλις ἦν ἐν τοῖς θύραις, ἢ ἡ πόλις ἦν ἐν τοῖς θύραις, ἢ ἡ πόλις ἦν ἐν τοῖς θύραις, ἢ ἡ πόλις ἦν ἐν τοῖς θύραις,* & Tract. 26. in Matth. ex-
 ponens illud: Quoties volui congregare filios tuos, sicut gallina pullos suos sub ala, & noluisti? Quo-
 modo, inquit, hic Dominus Iesus quasi qui frequenter voluit congregare Iudaeos, non autem congrega-
 vit propter contumaciam nolentium credere, ita dicit: Quoties volui: cum sit manifestum semel cum
 docuisset in corpore Iudaeos: Sed non solum in presentia, verum etiam substantialiter semper Christus praes-
 ens fuit & in Moyse, & in Prophetis; magis autem & in Angelis ministrantibus saluti humanae, & per
 singulas generationes: & sic impletur Quoties volui. Per singulas enim generationes semper voluit &
 festinavit perficere voluntatem Patris in eis: etsi non in tempore constitutus, sicut nunc in fine seculo-
 rum, tamen semper festinavit congregare filios Hierusalem. Ipsi enim volentes congregare filios Hiera-
 salem voces habentur in Legge & in Prophetis: & de ipso scriptum est: Expandens alas suas accepit eos,
 & suscepit eos super scapulas suas: & quotidianum opus est Christi congregare filios Ierusalem; de qui-
 bus in Esaiâ & in reliquis Prophetis plura dicuntur. Et quotidie Dei Filius congregat dispersos filios Dei,
 sicut gallina pullos suos sub pennas suas. In quo cum ait substantialiter praesentem fuisse Chris-
 tum in Moyse & in Prophetis, conjunctionem intelligit *γεννητῶν*, non vero *καταστασῶν*.
 Præterea Tom. 1. in Iohann. p. 32. *Ἐπεὶ γὰρ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἦν τὸ ἰσχυρὸν αὐτῶν τῶν προφητῶν ἰδὲ τῶν πατερ-
 κόνων ἀποστόλων. Ἐπεὶ ἡ τὴν ἀληθινὴν περὶ τοῦ πνεύματος τῶν ἁγίων ἐπιστήμη ἐστὶν ἡ ἀληθινή, ὅτι τὸ πνεῦμα
 ἀληθινὸν ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη, ἢ ἡ ἐπιστήμη τῶν ἀληθινῶν λέγονται, ὡς ἐστὶν τὸ πνεῦμα ἀληθινὸν κα-
 τὰ τὴν ἐπιστήμην, ἢ ἡ ἐπιστήμη τῶν ἀληθινῶν λέγονται, ὡς ἐστὶν τὸ πνεῦμα ἀληθινὸν κατὰ τὴν ἐπιστήμην,* C
 Et initio Tomi sequentis docet Filium Dei mis-
 sum esse à Patre ad Prophetas; & cum Scriptura ait: *Sermo factus est ad Oseam*, sic illud
 intelligendum, Verbum Dei missum esse ad Oseam. Idem habet Auctor Homil. 1. in Di-
 versos: *Abraham Patri credentium tribus horis temporis, licet non per ipsam ineffabilem Deitatis substan-
 tiam, sed potius per Angelicam speciem à meridie visus est: nobis viginti annis in terra apparuit, & cum
 hominibus conversari dignatus est. Iacob etiam brevi tempore per Angelum nihilominus apparuit collu-
 cians cum eo, &c.*

III. Reprehensum fuisse id in Origene adnotat Sixtus Senensis libr. 5. Ann. 105. sed D
 Augustini suffragio defendit. Confimilem sane professi sunt doctriam Patres antiqui
 compures, non Origene solum vetustiores, vel coevi, sed recentiores etiam & Nicæna Syn-
 nodo posteriores. Horum nomina & loca colligit Pamelius in Paradoxis Tertulliani, cap.
 19. collegerunt subinde & alij. Ex quibus locis liquet persuasum his fuisse Patribus mo-
 rem Patri gerentem Filium Patriarchis aspectabilem sese præbuisse, Deique, Angeli, vel
 Domini nomina fuisse sortitum; & quæcunque in Testamento Veteris historia à Deo facta
 legimus, Filium Auctorem habuisse. Attamen non in ea sibi constat sententia noster
 Origenes, nam easdem quoque partes nonnumquam Deo Patri videtur assignare: velut
 Homil. 3. in Luc. *Gratia Dei*, inquit, *fuit ut appareret Abraham, vel ceteris Prophetis:*
non quod oculus tantum cordis Abraham in causa fuerit, ut cerneret Deum, sed quod gratia Dei ultro se E
*aspiciendam præberit viro iusto. Hoc autem non solum super Deo Patre intelligas, sed etiam super Domi-
 no Salvatore, & super Spiritu sancto.*

I V. Qui Filium Dei, priusquam humanum indueret corpus, in Angelis, Patriarchis,
 & Prophetis adfuisse dixerit; Dei quoque & hominum mediatorem tunc fuisse, internun-
 cium, & sequestrum dicere necesse est. Hanc dogmatum consequentiam tenuit Origenes,
 & qui prius illud posuerat, alterum quoque hoc decrevit. Verba ipsius debemus Apolo-
 giæ Pamphili: *Datum est autem, inquit, Lex Moyse per Angelos in manu mediatoris Christi, & virtute;*
*qui cum esset in principio Verbum, & apud Deum esset, & Deus esset Verbum, Patri in omnibus mini-
 stravit. Omnia enim per ipsum facta sunt, id est, non solum creatura, sed & Lex, & Propheta; & ipsemet
 est mediator Dei & hominum. Quod Verbum quidem in fine seculorum homo factus est Iesus Christus, F*
sed ante hanc manifestum in carne adventum, mediator quidem erat hominum, sed nondum erat homo.
*Erant tamen & tunc mediator Dei & hominum: unde & data Lex per Angelos in ipsius mediatoris ma-
 nibus data esse dicitur, ut esset Lex sancta, & mandatum sanctum, & iustam, & bonum, & omnia hæc
 sanctificarentur à Christo. Non igitur eo modo intercessor, & iustitie Dei & hominum dicitur
 ab Origene fuisse Christus, antequam de Virgine nasceretur, quo modo deinde fuit, post-
 quam naturam humanam suscepit: nam per utriusque naturæ conjunctionem hominem
 cum Deo conciliavit, atque ita medium quid inter utrumque fuit, cum utrumque esset, &
 Deus & homo. Quamvis autem communionis illius, & futuri aliquando consortij, re-
 rumque per illud gerendarum intuitu, in Veteris Testamenti Patriarchas, & Prophetas
 Deus bonitatis suæ & gratiæ divitias profuderit, & tunc etiam *μεσίτης* Christus quodam-*

A modo fuerit: eo tamen non respexit Origenes, sed ad itiones illas, & rediciones crebras ad homines, cum varijs indutus formis, & per varias loquens personas mandata illis Dei parentis Christus deferebat; præcipue vero, cum Legem Moyſi tradidit, juxta illud Apoſtoli: Quid igitur Lex? Propter tranſgreſſiones poſta eſt, donec veniret ſemen cui promiſerat, ordinata per ^{Gal. 3. 19.} Angelos in manu mediatoris. Mediator autem nuius non eſt: Deus autem unus eſt. ^{20.}

V. Referendum id eſſe ad Moyſen licet arbitrati ſint nonnulli, Chriſto tamen accommodant Chryſoſtomus, & Hieronymus qui totam & ipſe, illud Pauli interpretans, Origenis doctrinam amplexus eſt. Sic enim ait: Poſtquam ob noſtram ſalutem de Virginiſ utero dignatus eſt naſci, Dei & hominum homo Chriſtus Ieſus ſequeſter eſt dictus. Antequam vero humanum corpus aſſumeret, & eſſet apud Patrem in principio Deus Verbum, ad omnes ſanctos, ad quos factus eſt **B** ſermo Dei, Enoch videlicet, Noë, Abraham, Iſaac, & Iacob, & poſtea Moyſem, & cunctos Prophetas, quos Scriptura commemorat, ſine additamento hominis, quem necdum aſſumerat, mediator tantummodo nuncupatur. Sed & Epifcopi illi ſex orthodoxi Antiochenæ Synodi Origenis expoſitionem fecuti ſunt in Epiftoſa ad Paulum Samofatenum: ἀλλὰ μὲν, inquit, ἐ τὸν νόμον ὁμοίως μὲν οὐ φαίμεν διδόναι, διαπορεύει τὸ ἦμα τῷ θεῷ, ὡς ὁ δότορ ἀδιδόσει λίγαι· τί δὲν ὁ τόμος; ἢ τὸ φωνάζειν ἄνευ φωνητικῆς; ἄρα οὐκ ἔστι τὸ ἀνέμεναι τὸ ἐπιτίθεσθαι, διαταγὰς δὲ ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. μεσίτου γὰρ ἀλλοῦ ἐκείνου τοῦ θεοῦ, ἀθεωροῦν, ἢ τὸν διδασκόμενον, καὶ ταῦτα ἕνα τῷ ὡρισμένῳ ἄνευ ἀγγέλου ἐν φωνῇ περὶ ἐκ τῷ θεῷ, &c. Quinetiam & Legem ſimiliter Moyſi dicimus fuiſſe datam, inuiſtante Filio Dei, quem admodum docet Apoſtolus dicens: Quid igitur Lex? tranſgreſſionem gratia poſita eſt, donec veniret ſemen cui promiſſum fuerat, ordinata per Angelos in manu mediatoris. Alium enim mediatorum neſcimus Dei & hominum præter hunc. Hæc enim diſcimus à Moyſe. Viſus eſt autem ei Angelus in ſtamina ignis & rubo. Aliter autem accepta ſunt ab Arianis illa Apoſtoli, quæ adduximus; ideo enim meſtulo Chriſtum eſſe dicebant, quod naturam quamdam medianam hominem inter & Deum fuiſſet fortitus, illo quidem inferiorem, homine vero ſuperiorem.

VI. De anima Chriſti multiplex fuit Origenis error; ac multiplex quoque adverſus eum Patrum querela & criminatio. Sententia illius hæc eſt, quantum ex ejus ſcriptis licet intelligere: animam Chriſti cum animabus hominum reliquis longe ante corpora à Deo procreatam, liberoque itidem ut alias inſtructam arbitrio, cum eximio Auctoris ſui amore pro cæteris animabus teneretur; ſimilibique aliarum per naturam, Verbi ſimilis eſſet **D** per virtutem, tam firmiter ei ſeſe applicuiſſe, ut tota ab eo recepta, vel totum recipiens, idque ſubſtantialiter, unus cum eo ſpiritus eſſiceretur: hanc autem conjunctionem ad aſſumendam carnem aditum Verbo muniviſſe, cum divina alioqui natura humanæ abſque medio aliquo adherere neutiquam poſſet: tam arctum autem fuiſſe Verbum inter & animam hanc, ſeu ut habet Damascenus, mentem (quod magis convenit doctrinæ Origenis, nam ex mentibus animas tum ſolum exiſtimavit fieri, cum ex charitatis ardore reſtrixerunt, quod de mente, ſeu anima Chriſti minime opinatus eſt) vinculum, ut vitij, à quo maxime divina abhorret natura, minime capax eſſet; atque ita quod in arbitrio erat poſitum, longi uſus affectu iam verſum eſſe in naturam, ut à peccato penitus eſſet immunis: aliter igitur in Prophe- **E** tis & Apoſtoliſ fuiſſe Verbum, aliter in Chriſto; illis enim per *χρῆμα* & moralem conjunctionem, Chriſto per immaculatam federationem & hypſtaticam adhaſiſſe: ac nos proinde ſi ſingularem animam Chriſti adverſus Deum amorem, quo Deum in ſe recipere merita eſt, imitemur, Chriſti quoque pro rata effectum iri participes. Quibus aſſerendis hæc Davidis teſtificatione utitur ἐ Πſalm. 4. 8. Dilexiſti juſtitiam, & odiſti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ pro conſortibus tuis. Totam porro illam Origenis diſſertationem iſdem propemodum repetitam verbis reperias in poſtremo capite Libelli De Deitate & Incarnatione Verbi, ad Ianuarium; qui libellus Origenianis fragmentis fere conſtat, & ad calcem quartū Tomi Auguſtini adjungi ſolet. Atque hanc doctrinam, quantumvis abſonam, avide arripuerunt Pelagiani, & propugnarunt. Locorum Origenis, quibus ea continetur, primus extat Tom. 1. in Iohann. p. 35. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς φωνῆς (ὁ τοῦ λόγου) ὁπίστω ἰωάννην ἰερο- **F** μόνον, ἐμπεριέχειν αὐτὸν ἡμετέρον, καὶ τὰς αὐτῶν ὄν, ἵνα διδασκόμενοι καὶ ἀειδοῦμενοι τῷ ἴδιῳ θεῷ, τῆ θεότητι αὐτῶν ἀνακεχετομενοί, φησὶν ὡς τὸ ἐκ μὲν ἰσως ἡμετέρας. Alter habetur Tomo 20. ſequenti, pag. 307. οὐκ ἀζητήτων ἢ ἰακίων τὸ ποτε, ἐ εἰς τὸ ἀεὶ λόγος λόγον. τὰ γὰρ ἴδιον τῷ ἴδιῳ φωνῆ ἐν τῇ ἰακίῃ τὴν ἰακίαν ταυτέα τὴν αὐτήν, ἐν θεῷ καὶ τῷ πνεύματι ἵπ, καὶ αὐτῶν ἐξελιλυθῶν. τῶ ἀπὸ σαλδαίαν δὲ τὸ πατερε, ἀλλὰ ἐπὶ τὸ ἐκ τῶ μὲν αὐτῶν. Libro vero 2. de Princip. cap. 6. & libr. 1. contr. Celf. fuſius idem tractat argumentum, mentemque ſuam diſerte proponit; quæ quoniam æquo prolixiora ſunt, ut Lectorum occurratur faſtidio, referre ſuperſedeo. Ad- **A** ducemus ea ſolum, quæ à libro eodem ἀπὸ ἀρχῶν depromſit Iuſtinianus ad calcem Epiftoſæ ad Menam: διὰ τὸτο ἐ ἀειδοῦμεν, γέροντες χριςτες, ἅ ἀδραγαθῶματες τῷ του τυχῶν, ὡς μὲν τῶν ὁ φησὶν λίγαι· ἡγάπησας διανοουμένω, καὶ ἐμῆσας ἀνομιαν, διὰ τὸτο ἐ χριςτες ὁ θεός, ὁ θεός σου ἴλεον ἀγαλλιάσας φωνῆ τῶν μετόχων σου. ἴπερι δὲ τὸ μὲν τὸ τὴ καχαιολογῶν τῶ μοροχῶδες συζηρημα-

